

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY SKUTKÓW

TYTUŁ INICJATYWY	Certyfikacja usuwania dwutlenku węgla – przepisy UE
WIODĄCA (ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ) DG	CLIMA.C3.
PRAWDOPODOBNY INICJATYWY RODZAJ	Wniosek dotyczący rozporządzenia
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	IV kw. 2022 r.
INFORMACJE DODATKOWE	https://ec.europa.eu/clima/eu-action/forests-and-agriculture/sustainable-carbon-cycles_en
<i>Niniejszy dokument jest przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.</i>	

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny Europejskie prawo o klimacie (rozporządzenie (UE) 2021/1119) zobowiązuje UE do osiągnięcia do 2050 r. równowagi między emisją a pochłanianiem gazów cieplarnianych, a w następnej kolejności do osiągnięcia ujemnego bilansu emisji. Dnia 19 października 2021 r., Komisja ogłosiła w swoim programie prac na 2022 r. wniosek dotyczący certyfikacji usuwania dwutlenku węgla celem zwiększenia skali zrównoważonego usuwania dwutlenku węgla oraz stworzenia nowych modeli biznesowych dla zarządców gruntów i przedsiębiorstw produkcyjnych, zgodnie z celami Europejskiego Zielonego Ładu i Europejskiego prawa o klimacie. Dnia 15 grudnia 2021 r. Komisja przyjęła Komunikat o zrównoważonym obiegu węgla. Komisja koncentruje się na działaniach krótkoterminowych, aby (i) zwiększyć skalę rolnictwa regeneratywnego jako modelu biznesowego, zachęcając do działalności w ramach ekosystemów, które zwiększają pochłanianie dwutlenku węgla (ii) wesprzeć nowe przemysłowe łańcuchy wartości dodanej w zakresie zrównoważonego wychwytywania, recyklingu i składowania dwutlenku węgla.
Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa Neutralna dla klimatu UE wymaga wielkoskalowego stosowania rozwiązań w zakresie usuwania CO₂ z atmosfery, trwałego składowania go w ekosystemach lądowych i morskich, rezerwuarach geologicznych lub w produktach, bez szkody dla ekosystemów. Do 2050 r. ekosystemy naturalne oraz rozwiązania przemysłowe powinny prowadzić do usunięcia setek milionów ton CO₂ z atmosfery rocznie. UE nie jest w tej chwili na dobrej drodze do osiągnięcia tych wartości: usuwanie dwutlenku węgla przez ekosystemy naturalne spadło w ostatnich latach, a w UE nie jest prowadzone żadne znaczące przemysłowe usuwanie dwutlenku węgla. Choć ograniczenie emisji gazów cieplarnianych nadal musi pozostać absolutnym priorytetem, należy również wspierać rozwój i wdrażanie rozwiązań w zakresie usuwania dwutlenku węgla, w celu osiągnięcia neutralności pod względem emisji gazów cieplarnianych do 2050 r., a następnie ujemnego bilansu emisji. Dużą przeszkodą w zwiększaniu skali usuwania dwutlenku węgla jest brak wspólnego standardu UE w zakresie przejrzystej identyfikacji działań, które przyczyniają się do zrównoważonego usuwania dwutlenku węgla z atmosfery. Istniejące programy – np. w ramach dobrowolnych rynków emisji dwutlenku węgla – certyfikują działalność w zakresie rolnictwa regeneratywnego, ale stosują wiele różnych podejść do obliczania płynących z niego korzyści klimatycznych. Kwestia przemysłowego usuwania dwutlenku węgla jest rzadko poruszana.

Certyfikacja usuwania dwutlenku węgla jest obciążona szeregiem wyzwań technicznych, ponieważ usuwanie CO₂ może skutkować niekontrolowanymi reemisjami. Dodatkową trudność sprawia mierzenie i monitorowanie, szczególnie w przypadku działalności wiążącej dwutlenek węgla w naturalnych ekosystemach. Działania usuwające dwutlenek węgla mogą wymagać kompromisów, ale również niosą synergie z różnorodnością biologiczną i innymi celami w zakresie równowagi. Ponadto, przemysłowe usuwanie dwutlenku węgla oraz wykorzystanie ekosystemów mogą wymagać oddzielnych metodyk i standardów, ze względu na swoje różne charaktery.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowią art. 191 i art. 192 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi UE może podejmować działania na rzecz ochrony środowiska i ochrony zdrowia ludzi.

Zmiana klimatu stanowi problem o wymiarze transgranicznym, w przypadku którego działania koordynowane na poziomie UE skutecznie uzupełniają i wzmacniają działania podejmowane na szczeblu krajowym i lokalnym. Usuwanie dwutlenku węgla na dużą skalę będzie wymagało wspólnego standardu UE, aby zapewnić w całej UE obowiązywanie tych samych zasad i metodyki certyfikacji usuwania dwutlenku węgla. Koordynacja na poziomie europejskim wzmacnia działanie w dziedzinie klimatu, a działanie UE jest uzasadnione zasadą pomocniczości, zgodnie z art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

B. Główne cele i warianty strategiczne

Ustanowienie ram certyfikacji usuwania dwutlenku węgla jest kluczowym krokiem w drodze do osiągnięcia wkładu netto usuwania CO₂, zgodnego z celem neutralności klimatycznej UE.

Ramy certyfikacji określają rodzaje usuwania dwutlenku węgla celem rozważenia i określenia uzasadnionych wymogów dla wysokiej jakości pomiarów, monitorowania, raportowania i weryfikacji. Powinny one zagwarantować wysoki poziom integralności środowiskowej w celu zdobycia zaufania zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego, szczególnie w kontekście celu UE w zakresie odwrócenia utraty różnorodności biologicznej i zanieczyszczenia, zyskania wiarygodności oraz akceptacji społecznej.

Wiarygodne ramy certyfikacji umożliwiłyby zapewnienie zachęt finansowych, które mogą doprowadzić do dodatkowego usuwania w UE, wypracowania wkładu netto na rzecz neutralności emisyjnej oraz wsparcia integralności środowiskowej. Aby pobudzić prace nad wysokiej jakości metodami usuwania w najbliższych latach, ramy certyfikacji powinny zapewnić większe finansowanie ze źródeł prywatnych i publicznych (np. z dobrowolnych rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla, zamówień prywatnych lub programów finansowania publicznego),

W scenariuszu odniesienia strony na dobrowolnych rynkach uprawnień do emisji dwutlenku węgla określają własne standardy.

Inicjatywa oceni, czy

- ramy certyfikacji UE powinny ustanowić minimalne wspólne standardy dla metod certyfikowania, w tym w zakresie monitorowania, raportowania i weryfikacji, czy powinny one zapewniać kompleksowe przepisy dotyczące certyfikowania różnych metod usuwania dwutlenku węgla.
- różne działania, w tym wcześniejsza walidacja projektów oraz późniejsza weryfikacja osiągniętego usuwania dwutlenku węgla, powinny być przeprowadzane przez operatorów prywatnych, czy przez organy publiczne, potencjalnie jako część scentralizowanego systemu UE.

C. Prawdopodobne skutki

Prawdopodobne wpływy na środowisko będą pozytywne, ze względu na korzyści w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu, które płyną z usuwania dwutlenku węgla. Przy poszanowaniu zasad ekologicznych naturalne metody usuwania dwutlenku węgla mogą przyczynić się również do ochrony bioróżnorodności, adaptacji do zmiany klimatu i innych usług ekosystemowych np. oczyszczania powietrza i wody.

Prawdopodobne skutki gospodarcze i społeczne mogą być pozytywne dla zarządców gruntów i zapewnić im utrzymanie na obszarach wiejskich, ponieważ po zwiększeniu skali usuwania dwutlenku węgla z atmosfery na podstawie certyfikatów usunięcia dwutlenku węgla, można je przekształcić w model biznesowy. Przedsiębiorstwa produkcyjne mają większe możliwości czerpania korzyści z integralności środowiskowej i wysokiej jakości usuwania dwutlenku węgla.

Nie przewiduje się żadnego wpływu niniejszej inicjatywy na prawa podstawowe i równość.

Inicjatywa przyczynia się pozytywnie do celów zrównoważonego rozwoju nr 13 (Zmiana klimatu) i nr 15 (Życie na lądzie).

D. Instrumenty lepszego stanowienia prawa

Ocena skutków

W ocenie skutków niniejszej inicjatywy uwzględnione zostaną skutki ekonomiczne, społeczne i środowiskowe wariantów certyfikacji usuwania dwutlenku węgla, zwłaszcza w zakresie skali jej upowszechniania i jakości usuwania CO₂.

Strategia konsultacji

Strategia konsultacji obejmuje:

- Ankietę ekspercką w sprawie ustanowienia mechanizmu certyfikacji usuwania dwutlenku węgla, która została przeprowadzona w trzecim kwartale 2021 r.
- Konferencję internetową 31 stycznia 2022 r.
- Gromadzenie przez okres co najmniej 12 tygodni informacji zwrotnych na temat niniejszej wstępnej oceny skutków oraz otwartych internetowych konsultacji publicznych, dostępnych na [centralnej stronie Komisji poświęconej konsultacjom publicznym](#) i [stronie internetowej DG CLIMA](#).
- Przegląd dokumentów zainteresowanych stron, takich jak dokumenty dotyczące stanowiska i polityki lub plany działania.

Powody prowadzenia konsultacji

Komisja chce zagwarantować, że ogólny interes publiczny całej UE zostanie odzwierciedlony dzięki zebraniu od organizacji publicznych i prywatnych oraz od osób prywatnych informacji zwrotnych oraz dalszych informacji. Wyniki konsultacji zostaną uwzględnione w ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi Komisji w sprawie niniejszej inicjatywy.

Grupa docelowa

Jako zainteresowane strony zakwalifikowano podmioty dokonujące usuwania dwutlenku węgla, w tym zarządców gruntów, rolników, leśników oraz przedsiębiorstwa przemysłowe działające w zakresie wychwytywania i składowania CO₂; jak również potencjalnych usługobiorców usuwania dwutlenku węgla, w tym przedsiębiorstwa branży przetwórstwa spożywczego i sektora technologii cyfrowych, a także zainteresowane zwiększaniem skali usuwania dwutlenku węgla administracje publiczne państw członkowskich oraz środowisko naukowe. Kolejną grupę zainteresowanych stron stanowią podmioty funkcjonujące na rynkach dobrowolnego usuwania dwutlenku węgla np. podmioty poświadczające lub pośrednicy finansowi sektora gruntów